

รายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปี 2563

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-11

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-11

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

1

กทม
นนทบุรี
นครนายก
ปทุมธานี
พระนครศรีอยุธยา
สมุทรปราการ
สระบุรี
อ่างทอง

2

จันทบุรี
ฉะเชิงเทรา
ชลบุรี
ตราด
ปราจีนบุรี
ระยอง
สระแก้ว

3

นครปฐม
ราชบุรี
กาญจนบุรี
สุพรรณบุรี
สมุทรสาคร
สมุทรสงคราม
เพชรบุรี
ประจวบคีรีขันธ์

4

ชัยภูมิ
นครราชสีมา
บุรีรัมย์
ยโสธร
ศรีสะเกษ
สุรินทร์

5

ขอนแก่น
มหาสารคาม
ร้อยเอ็ด
เลย
หนองบัวลำภู
หนองคาย
อุดรธานี

6

กาฬสินธุ์
นครพนม
บึงกาฬ
มุกดาหาร
สกลนคร
อุบลราชธานี
อำนาจเจริญ

7

ชัยนาท
นครสวรรค์
พิจิตร
ลพบุรี
สิงห์บุรี
อุทัยธานี

8

กำแพงเพชร
ตาก
พิษณุโลก
เพชรบูรณ์
สุโขทัย
อุตรดิตถ์

9

เชียงราย
เชียงใหม่
น่าน
พะเยา
แพร่
แม่ฮ่องสอน
ลำปาง
ลำพูน

10

กระบี่
ชุมพร
นครศรีธรรมราช
พังงา
ภูเก็ต
ระนอง
สุราษฎร์ธานี

1

1

ตรัง
นราธิวาส
ปัตตานี
พัทลุง
ยะลา
สงขลา
สตูล

ภาพรวมของประชากร และแนวโน้มของประเทศไทย ปี 2563

เด็ก

1.9 แสนคน

คือจำนวนเด็กที่ลดลงเฉลี่ยในทุกๆ ปี ในอนาคต ประชากรวัยทำงานจะลดลง อาจเกิดสภาวะขาดแคลนแรงงานได้

ใครบ้างที่ได้รับผลกระทบ

โรงเรียน, สถานศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐ สถาบันกวดวิชา ธุรกิจการศึกษา

ธุรกิจอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ในด้านการผลิต และการบริการ

ตลาดแรงงานในอนาคต ธุรกิจ หรือบริการที่ใช้แรงงานจำนวนมาก

แนวทางในการรับมือ

การปรับเปลี่ยนรูปแบบการศึกษาให้เข้ากับตลาดที่เปลี่ยนแปลง โดยการลดค่าใช้จ่าย การดำเนินการ หรือการนำเทคโนโลยีเข้ามา

การนำระบบอัตโนมัติเข้ามาแทนที่แรงงานในระบบอุตสาหกรรม, การปรับเปลี่ยนวิธีการให้บริการที่ลดการพึ่งพาแรงงานคน

สตรี

ปัจจุบัน สตรีเป็นชนกลุ่มมากในประเทศไทย โดยมีจำนวนสตรีเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 1.8 แสนคนต่อปี นั้นหมายถึงสังคมนั้นต้องมีการเปลี่ยนแปลง เพื่อต่อการแสดงออกศักยภาพในสตรี

เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

ธุรกิจเกี่ยวกับสตรี มีการเติบโตสูงขึ้น

แรงงานที่เป็นสตรี มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น ความเสี่ยงถูกคุกคามทางเพศอาจสูงขึ้น

รูปแบบจารีตเกิด การเปลี่ยนแปลง มีการให้ความสำคัญกับสตรีมากขึ้น

แนวทางในการรับมือ

สร้างศักยภาพให้เกิดขึ้นในสตรี ทำการปฏิรูประบบการศึกษา โดยเฉพาะหลักสูตร เพื่อพัฒนาศักยภาพในเยาวชนทั้งหญิงและชาย

ช่วยกันส่งเสริมและสนับสนุน การดำเนินงาน เพื่อพัฒนากลุ่มสตรีให้มากขึ้น และต่อเนื่อง มีการเปิดพื้นที่ให้สตรีมีบทบาทมากยิ่งขึ้น

สร้างบรรทัดฐานทางสังคมใหม่ เปลี่ยนแปลงไปในทางที่หญิงชายเท่าเทียมกัน โดยต้องเร่งแผนการพัฒนาศักยภาพสตรีตั้งแต่ระดับเด็ก

เยาวชน

7.2 ล้านคน

คือเยาวชนที่กำลังเติบโตและเข้ามาขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจประเทศไทยไปอีกไม่ช้า

แต่ในปี พ.ศ. 2565 เยาวชนไทยอาจหายไปถึง

4 แสนคน

นั่นหมายถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างด้านความต้องการในกลุ่มเยาวชน ทั้งยังอาจทำให้ขาดแรงงานฝีมือ

ใครบ้างที่ได้รับผลกระทบ

ธุรกิจที่มีส่วนแบ่งทางการตลาดในกลุ่มเยาวชนสูง ธุรกิจเฉพาะทางบางประเภท

เยาวชนที่ขาดฝีมือ, ตลาดแรงงานที่ต้องการแรงงาน ฝีมือ / เฉพาะทาง

อุตสาหกรรมบางประเภทที่ต้องการแรงงานเฉพาะทาง

แนวทางในการรับมือ

การสร้างเยาวชนที่มีความสามารถ เพื่อแทนที่จำนวนแรงงานในอนาคตที่ลดลง พยายามที่จะทำเป็นต่อการประกอบอาชีพ

การนำระบบอัตโนมัติเข้ามาแทนที่แรงงานในระบบอุตสาหกรรม, การปรับเปลี่ยนวิธีการให้บริการที่ลดการพึ่งพาแรงงานคน

ครอบครัว

ในปี พ.ศ. 2562 ประเทศไทย มีการจดทะเบียนสมรสกว่า 3.2 แสนคู่ และมีแนวโน้มว่าจะมีการจดทะเบียนสมรสเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละกว่า 4,161 คู่

เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

การอาศัยอยู่เป็นครอบครัวเดียวกัน มีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดบุตรสูงขึ้น

มีประชากรที่เกิดใหม่ เพื่อทดแทนแรงงานที่เกษียณอายุในอนาคต

คู่สมรสเข้าถึงสิทธิและโอกาสในการเข้าถึงสวัสดิการบางประเภท

แนวทางในการรับมือ

การจัดทำโครงการให้ความรู้แก่ประชาชน ในการส่งเสริมสนับสนุนภาพที่ดีในครอบครัว เพื่อสร้างความเข้าใจภายในครอบครัว

สนับสนุนให้กิจกรรมและสถานที่ที่ให้สมาชิกในครอบครัวและชุมชนประกอบกิจกรรมร่วมกัน ให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปด้านครอบครัวศึกษา

ส่งเสริมบทบาทของความเป็นพ่อ-แม่ที่ดีคุณภาพ และส่งเสริมให้คู่สมรสมีส่วนร่วมในการดูแลครอบครัวและเลี้ยงดูบุตรลูกให้มากขึ้น

ภาพรวมของประชากร และแนวโน้มของประเทศไทย ปี 2563

ผู้สูงอายุ

11.1 ล้านคน เป็นจำนวนผู้สูงอายุในปี พ.ศ.2562 และจะเพิ่มขึ้นในทุกๆปี เฉลี่ย 4 แสนคน ต่อปี

ใครบ้างที่ได้รับผลกระทบ

ตัวผู้สูงอายุเอง จากการเสื่อมสภาพ ทำให้อายุไม่สามารถประกอบอาชีพได้

กลุ่มสาธารณสุข สืบเนื่องจากความชราภาพของผู้สูงอายุ

กลุ่มอุตสาหกรรม ประสิทธิภาพการดำเนินงานในการดำเนินงานเป็นส่วนหนึ่ง

แนวทางในการรับมือ

ให้มีสนับสนุนโครงการขยายอายุผู้เกษียณอายุ เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุทำงาน ทำเพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้กับผู้สูงอายุ

การทำงานในผู้สูงอายุ การสร้างงานหรือเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ เพิ่มสวัสดิการผู้สูงอายุ เพื่อผู้สูงอายุมีรายได้และสามารถช่วยเหลือตนเอง

คนด้อยโอกาส

คนยากจนในประเทศไทยเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 5 แสนคน ต่อปี นับหมายถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำของสังคมสูงขึ้น

เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

เศรษฐกิจมีความเสถียรภาพลดลง เนื่องจากปัญหาความเหลื่อมล้ำสูงขึ้น

ประชาชนมีความเสี่ยง จากการก่ออาชญากรรมสูงขึ้น

เกิดการไหลเวียนของเงินในระบบต่ำ ทำให้ธุรกิจขนาดเล็กมีโอกาสดำเนินการลดลง

แนวทางในการรับมือ

ส่งเสริมให้คนยากจนสามารถพึ่งตนเองด้วยความรู้ ภูมิปัญญาของตนเอง เช่น ส่งเสริมให้มีการบริโภคของที่ผลิตเอง

ส่งเสริมให้ชุมชนมีระบบสวัสดิการภายใน และมีวิธีการจัดสรร และกระจายสวัสดิการแก่ผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้

พัฒนาระบบข้อมูลรายบุคคลที่บัญชีลักษณะของบุคคล เพื่อใช้ระบุกลุ่มเป้าหมายผู้ด้อยโอกาสในสังคม สำหรับการมีแผนนโยบายแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคม

ผู้พิการ

กว่า 2 ล้านคน

ที่อาศัยอยู่ในสังคมไทยทุกวันนี้ จำเป็นต้องการเข้าถึงบริการ และสวัสดิการของรัฐ ในปัจจุบันแนวโน้มผู้พิการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยอยู่ที่ 1 แสนคนต่อปี

ใครบ้างที่ได้รับผลกระทบ

ผู้พิการเข้าถึงบริการ และสวัสดิการของรัฐไม่ทั่วถึง และไม่มีครอบครัว

ผู้พิการ ขาดโอกาสในการแสดงศักยภาพ เนื่องจากข้อจำกัดเรื่องสุขภาพ

ครอบครัว สังคม ชุมชน ต้องมีความรู้ความเข้าใจในการอยู่ร่วมกับผู้พิการ โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรี

แนวทางในการรับมือ

หน่วยงานภาครัฐควรกำหนดนโยบาย ข้อกฎหมายที่สร้างโอกาสให้คนพิการ ได้รับการส่งเสริม ศักยภาพในการปฏิบัติงาน

หน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน ควรให้การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของพิการ ให้โอกาสคนพิการได้รับการจ้างงานจากองค์กร

จัดฝึกและพัฒนาอาชีพโดยให้ชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาศักยภาพคนพิการ เสริมสร้างให้สังคมเห็นคุณค่าและปฏิบัติต่อคนพิการอย่างเป็นธรรม

ข้อมูลจาก | กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

Ministry of Social Development and Human Security

สถานการณ์ทางสังคมกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง

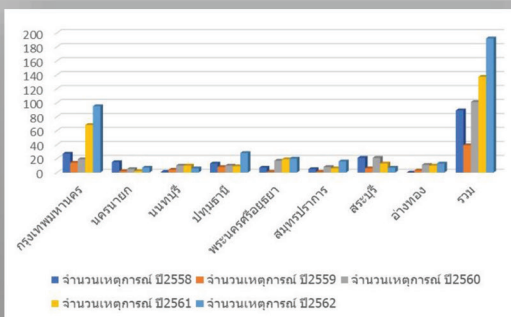
สถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัว

กรุงเทพมหานคร
ปทุมธานี
นนทบุรี
สมุทรปราการ
พระนครศรีอยุธยา
อ่างทอง
สระบุรี
นครนายก

สถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวในเขตพื้นที่ ๘ จังหวัดภาคกลางตอนล่าง

ประเภทความรุนแรง

ร่างกาย	๒๐๒ ราย	๖๗.๑๑%
จิตใจ	๘๙ ราย	๒๙.๖๗%
เพศ	๕ ราย	๑.๖๖%
สังคม	๔ ราย	๑.๓๒%
อื่น ๆ	๑ ราย	๐.๓๓%

จำนวนผู้ถูกกระทำ

ชาย	๔๔ คน	
หญิง	๒๔๖ คน	

จำนวนผู้กระทำ

ชาย	๒๒๘ คน	
หญิง	๕๘ คน	

สถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวในเขตพื้นที่ ๘ จังหวัดภาคกลางตอนล่าง มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางสังคมที่เป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น และโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อครัวเรือน โดยพบว่าผู้กระทำความรุนแรงส่วนใหญ่เป็นเพศชาย และผู้ถูกกระทำความรุนแรงส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยเป็นความรุนแรงด้านร่างกายมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านจิตใจ เพศและสังคมตามลำดับ

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 2

พื้นที่รับผิดชอบ 7 จังหวัดภาคตะวันออก

ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี สระแก้ว

สถานการณ์การแข่งขันประเดิม :

การจ้างงานคนพิการ ตามมาตรา 33 และมาตรา 35

ปี 2563

สถานการณ์การจ้างงานคนพิการ

ตามมาตรา 33 และมาตรา 35 ในพื้นที่ภาคตะวันออก

ช่วงระยะเวลา ปี 2558 – 2562 พบว่า มีการจ้างงานคนพิการทุกประเภทความพิการ โดยประเภทความพิการที่มีการจ้างงานมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ประเภทความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือร่างกาย รองลงมาคือ ทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย และ ความพิการทางการมองเห็น ซึ่งการจ้างงานคนพิการมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยจังหวัดชลบุรีมีการจ้างงานคนพิการตามมาตรา 33 และ มาตรา 35 มากที่สุด รองลงมา คือ ระยอง และ ฉะเชิงเทรา เนื่องจาก 3 จังหวัดเป็นพื้นที่ที่โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EASTERN ECONOMIC CORRIDOR DEVELOPMENT หรือ EEC) ทำให้มีสถานประกอบการลงทุนในเขตนิคมอุตสาหกรรมซึ่งสถานประกอบการเข้าช่วยต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556

การจ้างงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ทางการมองเห็น

ทางการเคลื่อนไหว

ปัจจัยการจ้างงานคนพิการ

1. นโยบายการพัฒนาที่ยั่งยืน เน้นให้ความสำคัญกับการปรับสมดุล ทั้ง 3 มิติ
2. การการเพื่อสังคม คือ รูปแบบการทำธุรกิจที่ไม่หวังผลกำไรสูงสุด
3. พรบ.ส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม 62 เพื่อส่งเสริมการจ้างงานแก่บุคคลผู้สมควรได้รับการส่งเสริมเป็นพิเศษ

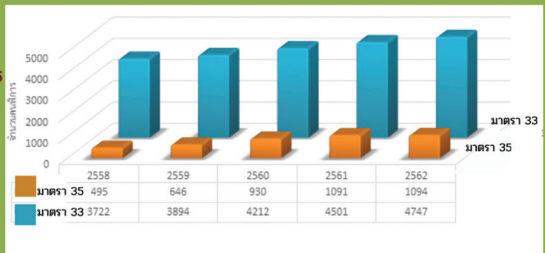
ปัจจัยจำกัด

1. คนพิการมีทักษะฝีมือแรงงานน้อยไม่สอดคล้องกับความต้องการของลักษณะงาน
2. การจัดสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการพิการต้องมีความเข้าใจที่ถูกต้องและมีค่าใช้จ่าย
3. สถานการณ์การโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อจ้างงานซึ่งมีการแพร่ระบาดมีสถานประกอบการหยุดกิจการหรือปิดกิจการ

การเปรียบเทียบการจ้างงานคนพิการ

ตาม มาตรา 33 และ มาตรา 35 ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก

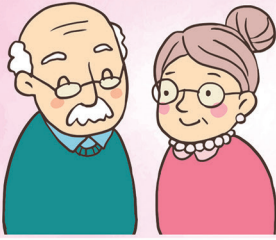
ช่วงระยะเวลา ปี 2558 – 2562 มีการจ้างงานคนพิการ มาตรา 33 สูงกว่ามาตรา 35 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ประเด็นที่น่าสนใจคือ สสว. 2 ได้จัดการความรู้ (KM) เรื่อง ประชาธิปไตย เพื่อการมีงานทำของคนพิการของจังหวัดชลบุรี และการวิจัย (R&R) เรื่อง แนวทางการส่งเสริมอาชีพคนพิการตามกฎหมายจ้างงานในพื้นที่จังหวัดระยอง พบว่า หน่วยงานภาครัฐ เช่น จัดหางานจังหวัด พมจ.จังหวัด เป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงระหว่างคนพิการและสถานประกอบการ เป็นทางเลือกให้สถานประกอบการและคนพิการ เกิดความยืดหยุ่น ที่เปิดโอกาสให้คนพิการที่มีการรวมกลุ่มกัน ทั้งคนพิการมากและคนพิการน้อย รวมทั้งผู้ดูแลได้มีโอกาสเข้าทำงานทำและมีรายได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. การทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันระหว่างสถานประกอบการ กับหน่วยงานภาครัฐ และองค์กรคนพิการ เพื่อสนับสนุนให้เข้าถึงสิทธิตามกฎหมายได้รวดเร็ว
2. การพัฒนาระบบฐานข้อมูลคนพิการ และสถานประกอบการ ให้เกิดการจับคู่กันแบบ MATCHING การจ้างงานคนพิการที่ส่งเสริมการจ้างงานคนพิการตามมาตรา 35
3. การพัฒนาศักยภาพคนพิการในการต่อยอดอาชีพ มาตรา 35 เพื่อสร้างความยั่งยืนในอาชีพ และ มาตรา 33 ควรได้รับทักษะการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น ทักษะการปรับตัว
4. การส่งเสริมความเข้มแข็งของชมรมคนพิการแต่ละประเภทในการสร้างความเข้าใจกับสถานประกอบการ หน่วยงานภาครัฐสิ่งอำนวยความสะดวกและลักษณะความพิการที่สอดคล้องกับการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ
5. การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการจ้างงานคนพิการตามมาตรา 35 เพื่อแก้ปัญหาให้กับสถานประกอบการไม่สามารถหาคนพิการเข้าทำงานในสถานประกอบการตามมาตรา 33 ได้ โดยคำนึงถึงความต้องการและข้อจำกัดของคนพิการที่ต้องการประกอบอาชีพอิสระ โดยอาจเน้นการทำงานอยู่กับบ้านหรือในชุมชนลดภาระการเดินทางของคนพิการ

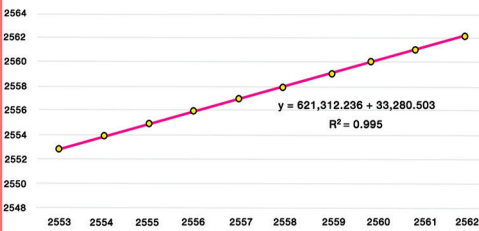

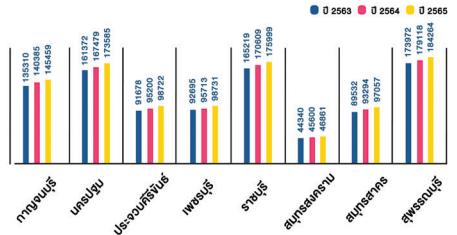
8 จังหวัด ในพื้นที่รับผิดชอบของ สสว.3

ประมาณการและแนวโน้มสถานการณ์จำนวนผู้สูงอายุ
ในกลุ่มจังหวัดพื้นที่ สสว.3 (หน่วย:คน) จำแนกตามจังหวัดและปี

ประมาณการแนวโน้มสถานการณ์จำนวนผู้สูงอายุ
(หน่วย:คน) จำแนกตามจังหวัด พ.ศ.2563 - 2565

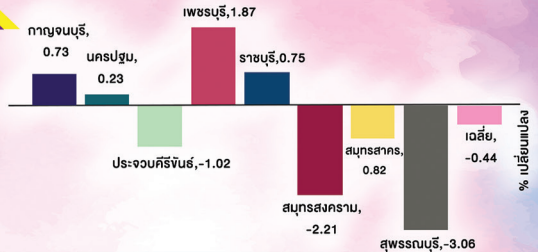

สถานการณ์ทางสังคมเชิงประเด็น

ผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังคนเดียว

ร้อยละของผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังคนเดียว พ.ศ.2555 - 2561

จังหวัด	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561
กาญจนบุรี	5.25	5.22	6.08	7.73	6.99	6.83	7.56
นครปฐม	5.05	4.69	3.48	5.23	5.56	5.25	5.48
ประจวบคีรีขันธ์	3.95	3.69	5.26	6.65	5.22	6.00	4.98
เพชรบุรี	5.55	6.95	7.43	7.99	6.61	5.98	7.85
ราชบุรี	7.50	9.47	8.59	10.65	10.00	7.33	8.08
สมุทรสงคราม	6.52	10.91	6.57	8.59	11.30	11.23	9.02
สมุทรสาคร	1.72	1.44	3.20	1.47	2.26	3.81	2.98
สุพรรณบุรี	7.14	8.89	7.10	10.67	12.56	12.54	9.48
เฉลี่ย	5.33	6.41	5.96	7.37	7.95	7.37	6.93

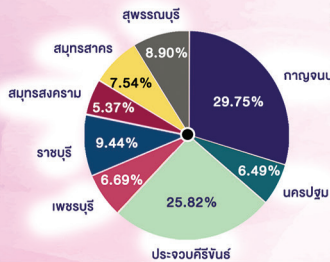

ปี พ.ศ. 2561 พบว่า มีจำนวน 4 จังหวัด ที่มีผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังคนเดียวร้อยละที่เพิ่มขึ้น จากปี พ.ศ. 2560 ได้แก่ จังหวัดเพชรบุรี มีอัตราการเพิ่มขึ้นสูงสุดร้อยละ 1.87 รองลงมา คือ จังหวัดราชบุรี ร้อยละ 0.75 กาญจนบุรี ร้อยละ 0.73 นครปฐม ร้อยละ 0.23

ผู้สูงอายุในภาวะยากลำบาก

จำนวนผู้สูงอายุในภาวะยากลำบาก พ.ศ. 2559-2562

จังหวัด	2559	2560	2561	2562
กาญจนบุรี	173	124	781	1,425
นครปฐม	163	161	44	178
ประจวบคีรีขันธ์	738	418	476	540
เพชรบุรี	151	123	118	171
ราชบุรี	150	183	211	250
สมุทรสงคราม	146	80	87	139
สมุทรสาคร	130	164	140	200
สุพรรณบุรี	179	190	190	190
รวม	1,830	1,443	2,047	3,093

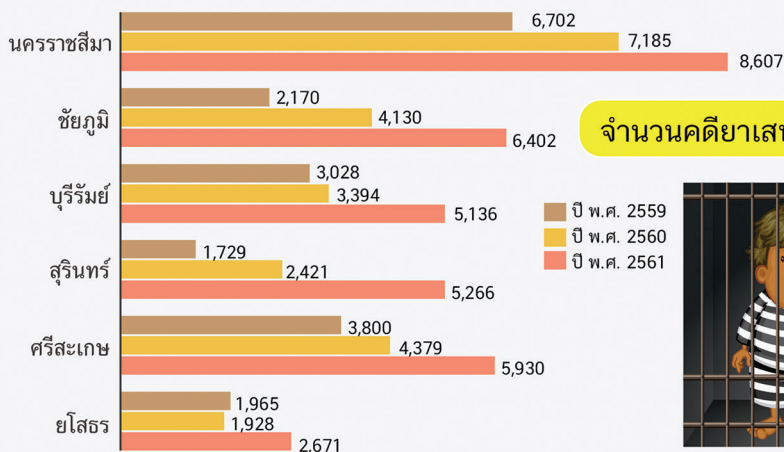
หมายเหตุ : ผู้สูงอายุในภาวะยากลำบาก หมายถึง เป็นประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ทั้งเพศชายและหญิง สัญชาติไทย ที่ประสบปัญหาด้านที่พักอาศัย อาหาร และเครื่องนุ่งห่ม หรือได้รับอันตรายจากการถูกละเมิดหรือถูกแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 4 (นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และยโสธร)

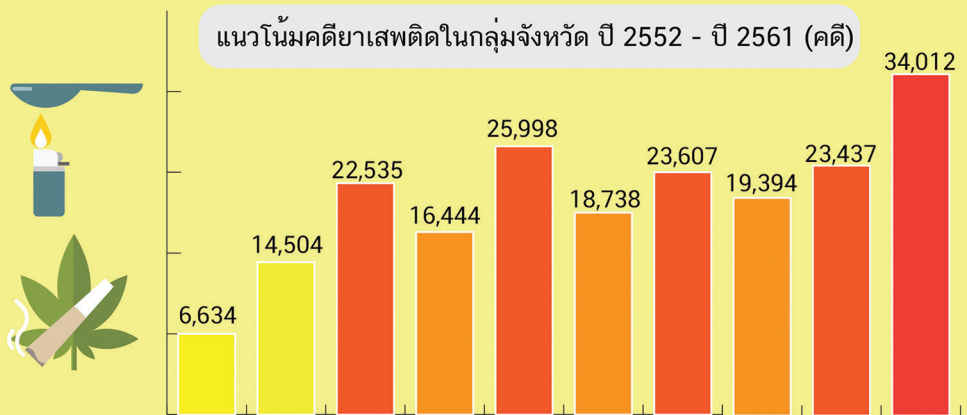
จำนวนคดียาเสพติด

จำนวนคดียาเสพติดรายจังหวัด

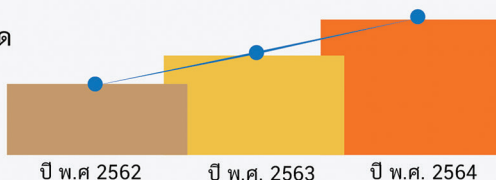

แนวโน้มคดียาเสพติดในกลุ่มจังหวัด ปี 2552 - ปี 2561 (คดี)

คาดการณ์แนวโน้มคดียาเสพติด

ปี พ.ศ. 2562 จำนวน 30,779 คดี
ปี พ.ศ. 2563 จำนวน 32,642 คดี
ปี พ.ศ. 2564 จำนวน 34,506 คดี

รายงานสถานการณ์ทางสังคม
กลุ่มจังหวัด ปี 2563

สถานการณ์กลุ่มจังหวัดในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 5 จ.ขอนแก่น ประจำปี 2563 (ขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด อุดรธานี เลยหนองบัวลำภู หนองคาย)

ที่ตั้ง

พื้นที่ 54,406.53 หรือ 35,070,772 ไร่

ประชากร

ประชากรจำนวน 7,332,817 คน

- ชาย 3,633,096 คน
- หญิง 3,699,721 คน

แบ่งออกเป็น :

- กลุ่มเด็ก 1,166,004 คน
- เยาวชน 821,288 คน
- สตรี 2,440,386 คน
- ผู้สูงอายุ 1,204,762 คน
- ผู้พิการ 245,660 คน
- คนจน 525,000 คน
- ครอบครัว 29,504

สถานศึกษา

สถานศึกษาจำนวน 6,128 แห่ง

ในระบบ

- สพฐ. 4,543 แห่ง
- เอกชน 391 แห่ง
- อาชีวศึกษา 43 แห่ง
- ท้องถิ่น 164 แห่ง
- สำนักพุทธ 103 แห่ง

นอกระบบ

- กศน. 884 แห่ง

สถานบริการสาธารณสุข

สถานบริการสาธารณสุข

จำนวน 1,298 แห่ง

รัฐบาล 1,255 แห่ง

เอกชน 43 แห่ง

สถานการณ์และเส้นทางการค้ามนุษย์

จังหวัด	ต้นทาง	ทางผ่าน	ปลายทาง	ผลการวัดระดับ การเฝ้าระวัง
ขอนแก่น	✓	✓	✓	เฝ้าระวัง
ร้อยเอ็ด	✓	✓	✓	เล็กน้อย
มหาสารคาม	✓	✓	✓	เล็กน้อย
อุดรธานี	✓	✓	✓	ปกติ
หนองคาย	✓	✓	✓	ปกติ
เลย	✓	✓	✓	ปกติ
หนองบัวลำภู	—	✓	—	ปกติ

สถานการณ์ COVID-19

ติดเชื้อ 30 ราย
หายแล้ว 29 ราย
เสียชีวิต 1 ราย

ความต้องการความช่วยเหลือ

ความต้องการความช่วยเหลือ
จำนวน 49,932 ราย

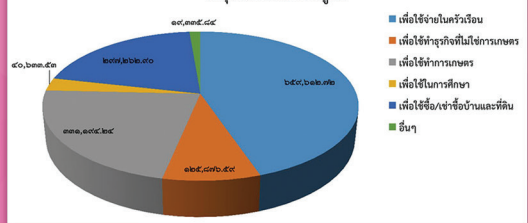
- เงินอุดหนุน/เงินสงเคราะห์ 19,873 ราย
- การประกอบอาชีพ 7,353 ราย
- การจ้างงาน 6,817 ราย
- เงินทุนประกอบอาชีพ 6,105 ราย
- เงินซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 7,759 ราย
- การจัดหาที่อยู่อาศัย 2,025 ราย

ผู้ได้รับผลกระทบ

- ผู้ได้รับผลกระทบ 20,427 ราย
- เด็ก 285 ราย
- ผู้สูงอายุ 3,513 ราย
- เยาวชน 715 ราย
- สตรี 5,276 ราย
- ผู้พิการ 1,645 ราย

วัตถุประสงค์ของการกู้ยืม

เล่มรายงาน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 6

7 จังหวัดในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

สถานการณ์ทางสังคมเชิงประเด็น

สถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัว
ปี 2563

จำนวน
เหตุการณ์

54

เหตุการณ์

ประเภท
เหตุการณ์

อันดับ 1
ทำร้ายร่างกาย
43 ราย

อันดับ 2
ดูคำ / ดูถูก
19 ราย

สาเหตุ/
ปัจจัย

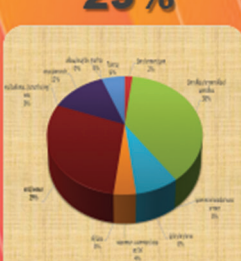
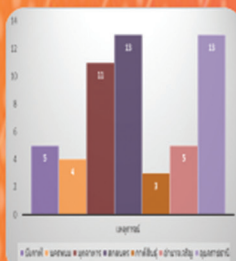
อันดับ 1
เมาสุรา/ยาเสพติด
51 %

อันดับ 2
สุขภาพกาย/จิต
18 %

ความสัมพันธ์
ระหว่าง
ผู้กระทำและ
ถูกกระทำ

อันดับ 1
บิดาเลี้ยง/มารดาเลี้ยง/
ลูกเลี้ยง 38 %

อันดับ 2
สามี/ภรรยา
29 %

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7 จังหวัดลพบุรี

เขตพื้นที่รับผิดชอบ 7 จังหวัด (ลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท พิจิตร นครสวรรค์ อุทัยธานี)

สถานการณ์ทางสังคมเชิงประเด็น ระหว่างปี 2554 - 2562

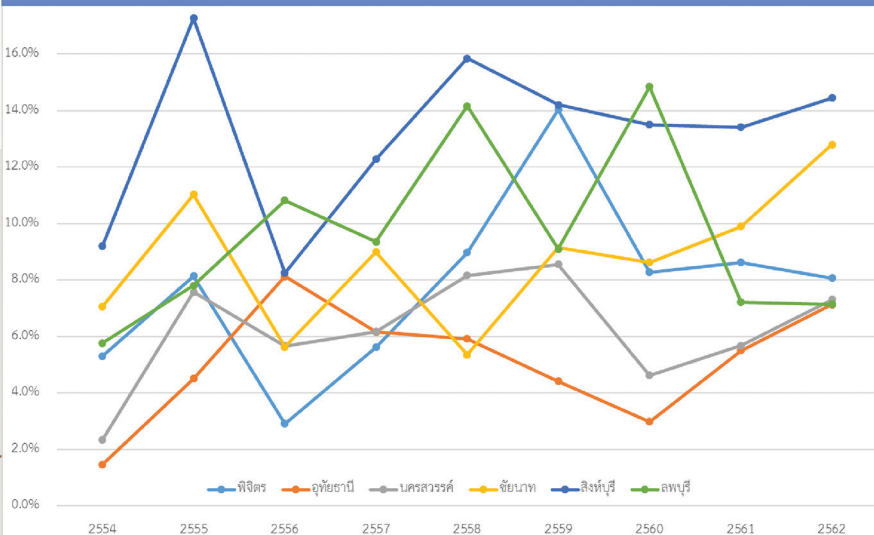
เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบรายจังหวัด พบว่า **อุทัยธานีและลพบุรี** มีสัดส่วนแรงงานในระบบของผู้สูงอายุ
ที่มีงานทำ **น้อยที่สุด**ในกลุ่มจังหวัด และ**สิงห์บุรี** **สูงสุด**ในกลุ่มจังหวัด

สัดส่วนแรงงานในระบบของผู้สูงอายุที่มีงานทำ ปี 2554-2562

จังหวัด	ร้อยละ	ปี 2560 - 2562
พิจิตร	8.1	เพิ่มขึ้น
อุทัยธานี	7.1	เพิ่มขึ้น
นครสวรรค์	7.3	เพิ่มขึ้น
ชัยนาท	12.8	เพิ่มขึ้น
สิงห์บุรี	14.5	เพิ่มขึ้น
ลพบุรี	7.1	ลดลง

แนวโน้มสัดส่วนแรงงานในระบบของผู้สูงอายุที่มีงานทำ จำแนกตามจังหวัด (หน่วย : ร้อยละ)

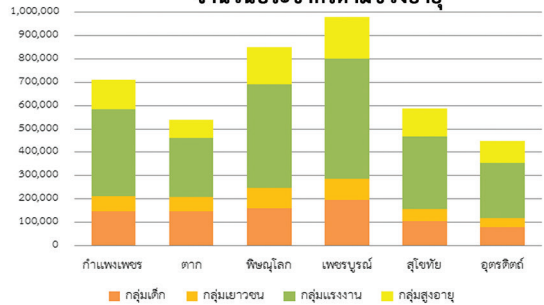
สถานการณ์ทางสังคมของกลุ่มจังหวัดในเขตพื้นที่ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 8 ประจำปี 2563

(กำแพงเพชร ตาก พิษณุโลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย อุตรดิตถ์)

จำนวนเขตการปกครอง

จำนวนประชากรตามช่วงอายุ

จังหวัด	รวม	เด็ก 0-17 ปี	เยาวชน 18-24 ปี	วัยแรงงาน 25-59 ปี	ผู้สูงอายุ 60 - 99 ปี	ผู้สูงอายุ (100 ขึ้นไป)	ผู้พิการ (จดทะเบียน)
กำแพงเพชร	725,867	145,802	65,383	374,233	126,203	163	29,621
ตาก	665,620	147,608	60,150	254,660	76,242	169	17,383
พิษณุโลก	865,247	160,205	87,826	444,125	139,651	159	29,386
เพชรบูรณ์	992,451	194,768	91,600	515,298	176,857	354	32,197
สุโขทัย	595,072	106,766	49,740	312,509	118,962	126	26,437
อุตรดิตถ์	453,103	78,683	39,957	234,742	95,286	94	21,172
รวม	1,924,816	833,832	169,588	969,226	383,329	625	156,196

ที่มา: ระบบสถิติทางทะเบียน กรมการปกครอง ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2562

ประชากร 1,924,816 คน

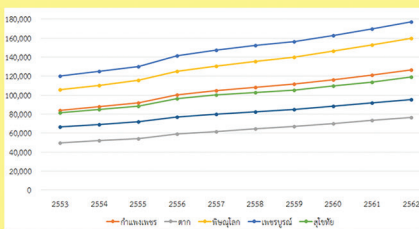
ผู้พิการ จำนวน 156,196 คน (8.11%)

การเคลื่อนไหว	87,068 คน (55.74%)
การได้ยิน	24,850 คน (15.91%)
การมองเห็น	14,333 คน (9.18%)
ทางจิตใจ	10,260 คน (6.57%)
สติปัญญา	9,914 คน (6.35%)
พิการซ้ำซ้อน	8,294 คน (5.31%)
การเรียนรู้	761 คน (0.49%)
ออทิสติก	654 คน (0.42%)
ไม่ระบุ	62 คน (0.04%)

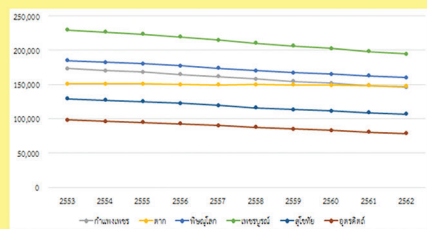
ที่มา: กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2562

สถานการณ์เชิงประเด็น

1. สถานการณ์จำนวนประชากรกลุ่มผู้สูงอายุ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในทุกปี ทั้ง 6 จังหวัด หมายความว่า ผู้สูงอายุมีอายุยืนขึ้น ดังภาพที่ 1

2. สถานการณ์จำนวนประชากรกลุ่มเด็ก ซึ่งจะกำลังแรงงานในอนาคตมีจำนวนลดน้อยลงมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ในทุกปี ทั้ง 6 จังหวัด ดังภาพที่ 2

จากสถานการณ์ดังกล่าว ส่งผลให้ครอบครัวที่มีผู้สูงอายุมีภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้น ประชากรวัยแรงงานจึงต้องทำงานมากขึ้น ทำให้ผู้สูงอายุขาดการดูแลจากจากกลุ่มแรงงาน อาจต้องอาศัยอยู่เด็กหรือเยาวชน เกิดช่องว่างระหว่างวัย เป็นครอบครัวแห่งกลาง หรือหากกลุ่มแรงงานต้องไปทำงานต่างถิ่น ทำให้ผู้สูงอายุต้องอาศัยอยู่เพียงลำพัง กลายเป็นผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง ต้องอยู่ในสภาพยากลำบาก หรือต้องหางานทำเพื่อหารายได้เพื่อดำรงชีวิต นอกจากนี้ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้ผู้สูงอายุไม่สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีได้เพราะขาดการดูแลช่วยเหลือจากคนรุ่นใหม่ในครอบครัว

สถานการณ์ทางสังคมเชิงประเด็น ประจำปี 2563

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 9

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำปาง เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน)

สถานการณ์การข้ามนุชยะระดับภาคเหนือตอนบน

จำนวนคดี ผู้ต้องหา ผู้เสียหาย การข้ามนุชยะ จำแนกตามรายจังหวัด ภาคเหนือตอนบน ปี พ.ศ. 2560 - 2562 (หน่วย : คน)

จังหวัด	ปี 2560			ปี 2561			ปี 2562		
	คดี	ผู้ต้องหา	ผู้เสียหาย	คดี	ผู้ต้องหา	ผู้เสียหาย	คดี	ผู้ต้องหา	ผู้เสียหาย
เชียงใหม่	27	35	27	20	32	38	20	52	104
แม่ฮ่องสอน	31	37	32	-	-	-	3	3	3
ลำพูน	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ลำปาง	12	15	13	1	1	1	1	2	14
เชียงราย	10	10	18	8	13	19	7	25	90
พะเยา	-	-	-	1	1	1	1	22	19
แพร่	1	3	2	-	-	-	12	23	38
น่าน	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	81	100	92	30	47	59	44	127	268

จากสถิติข้อมูลย้อนหลัง 3 ปี (ปี 2560 - 2562)

พบว่า จังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวนคดี มากที่สุดถึง 67 คดี รองลงมาคือ จังหวัดแม่ฮ่องสอน และเชียงราย มีจำนวนคดี 36 และ 25 คดี โดยจังหวัดน่านและลำพูน ไม่มีคดีด้านการข้ามนุชยะเกิดขึ้นเลย

นอกจากนี้ พบว่า จังหวัดเชียงใหม่มีจำนวนผู้ต้องหาและผู้เสียหายจากการข้ามนุชยะในข้อหา 3 ปีซ้อนหลังมากที่สุด คือ มีผู้ต้องหา 119 ราย และผู้เสียหาย 169 ราย

รองลงมา คือ จังหวัดเชียงราย มีผู้ต้องหา 48 ราย และผู้เสียหาย 127 ราย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีผู้ต้องหา 40 ราย และผู้เสียหาย 35 ราย จังหวัดพะเยา แพร่ และลำปาง มีจำนวนผู้ต้องหา อยู่ระหว่าง 18 - 26 ราย และผู้เสียหาย อยู่ระหว่าง 20 - 40 ราย ส่วนจังหวัดน่าน และลำพูน ไม่มีคดีด้านการข้ามนุชยะ

เส้นทางการข้ามนุชยะ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

จังหวัด	ปี 2560			ปี 2561			ปี 2562		
	ต้นทาง	ทวนทาง	ปลายทาง	ต้นทาง	ทวนทาง	ปลายทาง	ต้นทาง	ทวนทาง	ปลายทาง
เชียงราย	✓	-	✓	✓	-	✓	✓	-	✓
เชียงใหม่	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
น่าน	-	✓	✓	-	✓	✓	-	✓	✓
พะเยา	-	✓	✓	-	✓	✓	-	✓	✓
แพร่	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
แม่ฮ่องสอน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ลำปาง	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ลำพูน	-	-	-	-	-	-	-	-	-

การจัดระดับสถานการณ์การข้ามนุชยะระดับประเทศ

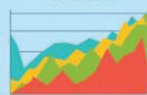
ระดับที่ 1	-	0.0000 - 1.0000	หมายถึง	ปกติ
ระดับที่ 2	-	1.0001 - 2.0000	หมายถึง	เล็กน้อย
ระดับที่ 3	-	2.0001 - 3.0000	หมายถึง	เฝ้าระวัง
ระดับที่ 4	-	3.0001 - 4.0000	หมายถึง	เฝ้าระวังเป็นพิเศษ

การจัดระดับสถานการณ์การข้ามนุชยะระดับภาคเหนือตอนบน

จังหวัด	คะแนนคดี	คะแนนผู้ต้องหา	คะแนนผู้เสียหาย	ผลรวมคะแนน	ผลการจัดระดับ
เชียงใหม่	1.2000	1.2000	1.6000	4.0000	เฝ้าระวังเป็นพิเศษ
แม่ฮ่องสอน	0.5730	0.3231	0.4281	1.3242	เล็กน้อย
ลำพูน	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	ปกติ
ลำปาง	0.2256	0.2250	0.8517	1.3023	เล็กน้อย
เชียงราย	1.2000	1.2000	1.6000	4.0000	เฝ้าระวังเป็นพิเศษ
พะเยา	0.2256	1.2000	0.9711	2.3967	เฝ้าระวัง
แพร่	1.2000	1.2000	1.6000	4.0000	เฝ้าระวังเป็นพิเศษ
น่าน	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	ปกติ

เกณฑ์การจัดระดับสถานการณ์การข้ามนุชยะ

4 ระดับ

จากตารางการจัดระดับสถานการณ์การข้ามนุชยะ (ภาคเหนือตอนบน) พบว่า จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และแพร่ อยู่ในระดับเฝ้าระวังเป็นพิเศษ จังหวัดพะเยา อยู่ในระดับเฝ้าระวัง จังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดลำปาง อยู่ในระดับเฝ้าระวัง ส่วนจังหวัดลำพูน และจังหวัดน่าน อยู่ในระดับปกติ

สถานการณ์ทางสังคมกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน

ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช

ประจำปี 2563

จำนวนเขตการปกครอง

จำนวนประชากรตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ	ระนอง	พังงา	ภูเก็ต	กระบี่	ชุมพร	สุราษฎร์ธานี	นครศรีธรรมราช	รวม
0-14 ปี	33,813	49,082	86,116	105,792	86,597	203,787	276,735	811,992
15-17 ปี	7,042	10,200	16,322	20,519	18,235	40,047	57,659	170,024
18-25 ปี	21,441	28,731	44,205	54,453	55,763	114,968	175,963	495,524
26-59 ปี	88,074	130,504	209,409	234,714	254,039	534,656	765,835	2,217,231
60 ปี ขึ้นไป	26,964	44,316	45,821	56,627	88,026	157,480	265,735	684,969
รวม	177,334	262,833	401,873	472,105	502,660	1,050,938	1,541,927	4,409,670

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม 2562

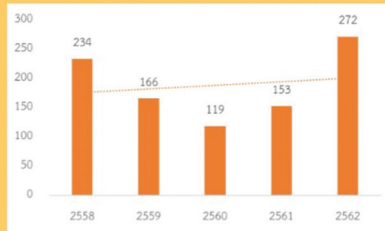
ประชากร 4,409,670 คน

ผู้พิการ จำนวน 110,284 คน (2.50%)
การเคลื่อนไหว 52,823 คน (47.90%)
การได้ยิน 21,528 คน (19.52%)
พิการซ้ำซ้อน 9,934 คน (9.01%)
การเห็น 8,051 คน (7.30%)
สติปัญญา 8,214 คน (7.45%)
ทางจิตใจ 8,120 คน (7.36%)
ออทิสติก 144 คน (0.75%)
การเรียนรู้ 754 คน (0.68%)
ไม่ระบุ 28 คน (0.03%)

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ข้อมูล ณ ธันวาคม 2562

สถานการณ์เชิงประเด็น

- สถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัว มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และพบว่าผู้กระทำส่วนใหญ่เป็นเพศชายและผู้ถูกกระทำส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยเป็นความรุนแรงด้านร่างกายมากที่สุด รองลงมาเป็นจิตใจ เพศ และสังคมตามลำดับดังภาพที่ 1

ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันและลดผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัว

การการทำความรุนแรงในครอบครัว

*สถานการณ์ผู้สูงอายุผู้ล้าพังคนเดียว มีแนวโน้มสูงขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่สังคมเมือง โดยจังหวัดชุมพรมีอัตราที่สูง รองลงมาจังหวัดพังงา สุราษฎร์ธานี ระนอง ภูเก็ต นครศรีธรรมราช และจังหวัดกระบี่ มีอัตราร้อยละ 7.91, 7.15, 5.82, 4.88, 4.14, 3.59 และ 2.47 ตามลำดับ

- สถานการณ์การคลอดมีชีพในวัยรุ่น พบว่ามีอัตราการคลอดมีชีพสูงเมื่อเทียบกับระดับประเทศที่จำนวนเฉลี่ย 35.0 คน ต่อหญิงคลอด 1,000 คน โดยหญิงคลอดมีความพร้อมในการดูแลบุตร 30.6 % และไม่มีความพร้อมในการดูแลบุตร 69.4 %

จังหวัด	อายุ 10-14 ปี		อายุ 15-19 ปี	
	หญิงคลอด	อัตรา	หญิงคลอด	อัตรา
	(A)	A/B*1000	(A)	A/B*1000
ชุมพร	15	1.0	673	43.5
สุราษฎร์ธานี	42	1.2	1,364	41.1
นครศรีธรรมราช	50	1.1	1,530	30.9
ระนอง	5	0.8	252	43.0
พังงา	4	0.5	293	35.4
ภูเก็ต	13	0.9	620	45.8
กระบี่	21	1.2	677	41.7
รวมประเทศ	2,385	1.2	70,181	35.0

ที่มา : สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม 2561

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10 กลุ่มนโยบายและยุทธศาสตร์ เลขที่ 33 หมู่ที่ 1 ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สสว.11

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 11

พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง
(ตรัง พัทลุง สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา นราธิวาส)

สถานการณ์มิติเชิงประเด็น : ความอ่อนแอของสถาบันครอบครัว

ลักษณะของปัญหา

- 1.) ภาวะทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญที่ทำให้ต้องมีการทำงานมากขึ้น มีเวลาให้ครอบครัวน้อยลงและสมาชิกในครอบครัวมีโลกส่วนตัวมากขึ้น
- 2.) ความสัมพันธ์ที่ห่างเหิน ทำให้รากฐานครอบครัวไม่มั่นคง สมาชิกมีภูมิคุ้มกันทางสังคมไม่เพียงพอ

ขาดโอกาสทางการศึกษา ออกเรียนกลางคัน ภาวะทุพโภชนาการต่ำ ติดเกมส์

ว่างงาน การศึกษาน้อย มีการกระทำความรุนแรงรังตีดยาเสพติด ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

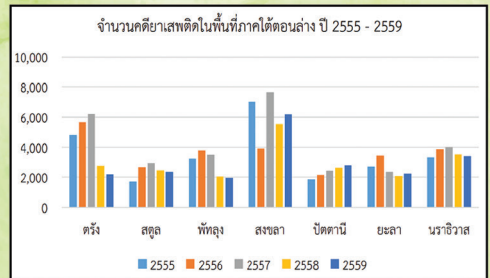
ว่างงาน มีอาชีพไม่มั่นคง รายได้ไม่เพียงพอ การกระทำความรุนแรง ปัญหาเสพติด

ป่วยติดเตียง ขาดคนดูแล ไม่มีรายได้ ต้องทำงานเพื่อหารายได้เลี้ยงดูตนเองและหลาน

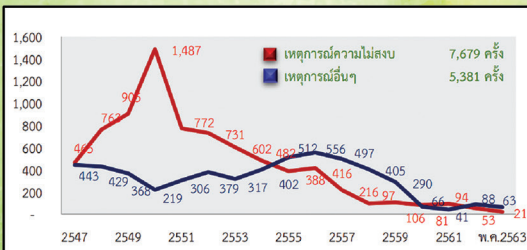
สถานการณ์ปัญหาหลายสาเหตุ

- 1.) มีภูมิประเทศติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน เอื้อต่อการเป็นจุดผ่าน จุดพัก จุดจำหน่าย และเป็นแหล่งผลิต
- 2.) เยาวชนและวัยแรงงานเสี่ยงต่อการเป็นผู้เสพและผู้ค้า
- 3.) ส่งผลกระทบต่อการทำงาน และความรุนแรงในครอบครัว

สถานการณ์มิติเชิงพื้นที่

สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

เหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นสูงสุดในปี 2557 หลังจากนั้นแนวโน้มจึงลดลงอย่างต่อเนื่อง

เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตทรัพย์สิน และผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์จำนวนมาก

กระทรวง พม. โดยหน่วยเคลื่อนที่เยี่ยมฯ 5 จังหวัดดำเนินการติดตามให้ความช่วยเหลือ

กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นเด็กกำพร้า รองลงมาคือสตรีหม่าย เด็กที่พ่อแม่ขาดเงิน/พิการ และผู้พิการ

สสว.11 มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและมีการติดตามผลเด็กกำพร้าที่พ้นจากการให้ความช่วยเหลือ

QR Code
รายงาน
สถานการณ์

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 3

ศาลากลางจังหวัดนครปฐม ชั้น 5 ตำบลถนนขาด
อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000
โทรศัพท์/โทรสาร : 0 3431 0005 , 0 3431 0006
อีเมล : tpso-3@m-society.go.th

สายด่วน พม. 1300